

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะด้านสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในสถานบริการสุขภาพในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ขั้นตอนการศึกษา 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกเป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสมรรถนะทางด้านสารสนเทศทางการพยาบาล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์ด้านสารสนเทศในวิชาชีพพยาบาล จำนวนทั้งสิ้น 18 คน นำสาระที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ สร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในสถานบริการสุขภาพ ขั้นตอนที่ 2 ทำการสำรวจความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพเกี่ยวกับสมรรถนะด้านสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในสถานบริการด้านสุขภาพ โดยทำการสุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพจากสถานบริการด้านสุขภาพระดับต่าง ๆ รวม 426 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถาม และได้รับคืนทั้งสิ้น 390 ฉบับ หลังตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน สมบูรณ์ของแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 364 ฉบับ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสมรรถนะด้านสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในสถานบริการด้านสุขภาพ

ตอนที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลและเครื่องมือ อุปกรณ์ด้านสารสนเทศที่มีการใช้งานในสถานบริการด้านสุขภาพระดับต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาสมรรถนะด้านสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในสถานบริการสุขภาพในเขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสมรรถนะด้านสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในสถานบริการด้านสุขภาพ

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากการสัมภาษณ์พบว่า ข้อมูลส่วนใหญ่ได้มาจากกลุ่มผู้สอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศในวิชาชีพพยาบาล และกลุ่มผู้บริหารการพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐและเอกชน ข้อมูลมีความอึดเมื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญได้ 13 คน แต่ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ต่อจนครบ 18 คนตามที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งแรกได้ข้อมูลเบื้องต้น 31 หมวดหมู่ จำนวนข้อมูล 269 รายการ หมวดหมู่ที่ได้จากการพิจารณาข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ 1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลและระบบสารสนเทศ 2) ผลกระทบจากการใช้สารสนเทศ 3) ความรู้เกี่ยวกับการบันทึกข้อมูล 4) วิธีการติดต่อสื่อสาร 5) ความรู้เกี่ยวกับชุดข้อมูลที่จำเป็น ภาษามาตรฐานและระบบจำแนกทางการพยาบาล 6) การบริหารจัดการข้อมูล 7) การเข้าถึงและการสืบค้นข้อมูล 8) การประเมินสารสนเทศ 9) บทบาทผู้ใช้สารสนเทศ 10) การดูแลระบบสารสนเทศ 11) การบันทึกข้อมูล สารสนเทศ 12) การใช้ระบบสารสนเทศในการวิจัย 13) การใช้ระบบสารสนเทศในงานด้านวิชาการ 14) การใช้ระบบสารสนเทศในงานด้านการสื่อสาร 15) การใช้ระบบสารสนเทศในการพัฒนาคุณภาพ 16) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ประกอบการใช้งาน 17) ความรู้เกี่ยวกับระบบเครือข่ายและการสื่อสาร 18) ความรู้และความสามารถในการเข้าถึงและสืบค้นข้อมูล 19) ความรู้เกี่ยวกับระบบสารสนเทศในองค์การ 20) การใช้งานคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ประกอบการใช้งาน 21) ความรู้และทักษะการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ 22) การใช้คอมพิวเตอร์ในงานด้านวิชาการ 23) การใช้คอมพิวเตอร์ในงานด้านการวิจัย 24) การใช้คอมพิวเตอร์ในงานพัฒนาคุณภาพ 25) การใช้เครื่องมือทางด้านการแพทย์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ 26) การรักษาความเป็นส่วนตัวและความลับของผู้ป่วย 27) จริยธรรมในการจัดกระทำข้อมูลและสารสนเทศ 28) จริยธรรมการใช้งานระบบเครือข่าย 29) บทบาทผู้ปฏิบัติงานกับการใช้งานสารสนเทศ 30) จริยธรรมด้านข้อมูลวิชาการและการวิจัย 31) บทบาทขององค์การในการพิทักษ์ข้อมูลและสารสนเทศของผู้ป่วย

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละรายการ พบว่ามีความเหมือนและซ้ำซ้อนกัน บางรายการเป็นเพียงรายละเอียดของรายการอื่น ผู้วิจัยจึงพิจารณารวมรายการ และตัดบางรายการที่มีความหมายเหมือนหรือซ้ำซ้อนกันออก สรุปรวมหมวดหมู่ต่าง ๆ เป็นสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานทางด้านสารสนเทศด้านต่าง ๆ 3 ด้านได้แก่ 1) ด้านความรู้ทางสารสนเทศประกอบด้วยรายการสมรรถนะจำนวน 17 รายการ 2) ด้านทักษะทางสารสนเทศประกอบด้วยรายการสมรรถนะจำนวน 45 รายการ และ 3) ด้านจริยธรรมทางสารสนเทศ จำนวน 19 รายการ เนื่องจากสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมประกอบด้วยข้อความที่แสดงทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ ผู้วิจัยจึงแยกรวบรวมเป็นด้านจริยธรรมทางสารสนเทศ ซึ่งแตกต่างจากกรอบแนวคิดเบื้องต้นของสมาคมพยาบาลแห่งสหรัฐอเมริกา (Staggers, Gassert, & Curran, 2002) ที่รวมสมรรถนะด้านจริยธรรมไว้ในด้านความรู้ ประกอบกับผู้เชี่ยวชาญด้านสารสนเทศทุกท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการใช้สารสนเทศในวิชาชีพพยาบาล ซึ่งอาจเกิดการล่วงละเมิดสิทธิผู้ป่วย และผู้ร่วมวิชาชีพได้ง่าย

จากการใช้ระบบสารสนเทศในองค์การ การแยกด้านจริยธรรมทางสารสนเทศให้เป็นอีกด้านหนึ่ง แสดงถึงความสำคัญของสมรรถนะด้านนี้ รวมรายการสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน ทั้งสิ้น 81 รายการ

ตอนที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม อายุ เพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงานหลังจบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าทางการพยาบาล การศึกษาอบรม ดูงาน เพิ่มเติมทางด้านสารสนเทศและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องและลักษณะงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศ (N = 364)

ข้อมูลส่วนบุคคล		ผู้บริหาร	พยาบาล
		การพยาบาล	ระดับปฏิบัติการ
		จำนวน(ร้อยละ) (n = 49)	จำนวน(ร้อยละ) (n = 315)
อายุ (ปี)	<= 30 ปี	1(2.0)	114(36.2)
	31 – 40 ปี	8(16.3)	87(27.6)
	41 – 50 ปี	20(40.8)	90(28.6)
	51 – 60 ปี	20(40.8)	22(7.0)
	ไม่ระบุ		2(0.6)
เพศ	ชาย	3(6.1)	21(6.7)
	หญิง	46(93.9)	294(93.3)
ระดับการศึกษา	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	35(71.4)	269(85.4)
	ปริญญาโท	14(28.6)	46(14.6)
ระยะเวลาการทำงานหลังสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าทางการพยาบาล	1 – 5 ปี	-	105(33.3)
	6 – 10 ปี	4(8.2)	67(21.3)
	11 – 15 ปี	4(8.2)	38(12.1)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ผู้บริหาร	พยาบาล
	การพยาบาล	ระดับปฏิบัติการ
	จำนวน (ร้อยละ) (n = 49)	จำนวน (ร้อยละ) (n = 315)
ระยะเวลาการทำงานหลังสำเร็จการศึกษาระดับ		
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าทางการพยาบาล (ต่อ)		
16 – 20 ปี	5(10.2)	39(12.4)
21 – 25 ปี	12(24.5)	41(13.0)
26 – 30 ปี	11(22.4)	15(4.8)
มากกว่าหรือเท่ากับ 31 ปี	10(20.4)	4(1.3)
ไม่ระบุ	3(6.1)	6(1.8)
การศึกษาอบรม ดูงาน เพิ่มเติมทางด้านสารสนเทศ		
และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องหลังสำเร็จการศึกษา		
ไม่มี	12(24.5)	122(38.7)
มี	33(67.3)	188(59.7)
ไม่ระบุ	4(8.2)	5(1.6)
ลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศ		
สืบค้นประวัติผู้ป่วย	24(49.0)	206(65.4)
บันทึกข้อมูลผู้ป่วย	31(63.3)	258(81.9)
วางแผนการปฏิบัติงาน	23(46.9)	101(32.1)
ค้นหาความรู้ต่าง ๆ	38(77.4)	224(71.1)
คิดคำนวณค่าใช้จ่ายในหน่วยงาน	19(38.8)	106(33.7)
อื่น ๆ	6(12.2)	48(15.2)

จากตารางที่ 7 พบว่าผู้บริหารการพยาบาลส่วนใหญ่มีอายุ 41 – 50 ปี รองลงมาคืออายุ 51 – 60 ปี เป็นเพศหญิงร้อยละ 93.9 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 71.4 ระยะเวลาการทำงานหลังสำเร็จปริญญาตรีทางการพยาบาล ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 21 – 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.5

รองลงมาอยู่ในช่วง 26 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.4 ได้รับการศึกษาอบรม ดูงานเพิ่มเติมทางด้านสารสนเทศและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องหลังสำเร็จการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 67.3 ลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวข้องกับสารสนเทศ ส่วนใหญ่เป็นการค้นหาความรู้ต่าง ๆ และการบันทึกข้อมูลผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 77.4 และ 63.3 ตามลำดับ

ส่วนพยาบาลระดับปฏิบัติการส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.2 รองลงมาอายุ 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.6 เป็นเพศหญิงร้อยละ 93.3 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 93.3 ระยะเวลาการทำงานหลังสำเร็จปริญญาตรีทางการพยาบาล ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาอยู่ในช่วง 6 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.3 ได้รับการศึกษาอบรม ดูงานเพิ่มเติมทางด้านสารสนเทศและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องหลังสำเร็จการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 59.7 ลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับสารสนเทศส่วนใหญ่เป็นการบันทึกผู้ป่วยและการค้นหาความรู้ต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 81.9 และ 71.1 ตามลำดับ

สถานบริการด้านสุขภาพในแต่ละระดับมีเครื่องมือและอุปกรณ์ด้านสารสนเทศเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับสารสนเทศ ผลการศึกษาพบว่าพยาบาลวิชาชีพมีเครื่องมือและอุปกรณ์ด้านสารสนเทศเพื่อใช้ในหน่วยงานตนเองในสถานบริการด้านสุขภาพแต่ละระดับ นำเสนอในตารางที่ 8 และเพื่อความสะดวกในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดคำย่อและความหมาย ต่าง ๆ ของสถานบริการด้านสุขภาพที่พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติงาน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 หมายถึง โรงพยาบาลของเอกชนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนเตียงรับผู้ป่วยมากกว่า 200 เตียง

กลุ่มที่ 2 หมายถึง โรงพยาบาลของเอกชนขนาดเล็กที่มีจำนวนเตียงรับผู้ป่วยน้อยกว่าหรือเท่ากับ 200 เตียง

กลุ่มที่ 3 หมายถึง โรงพยาบาลของรัฐขนาดใหญ่ที่มีจำนวนเตียงรับผู้ป่วยมากกว่าหรือเท่ากับ 250 เตียง

กลุ่มที่ 4 หมายถึง โรงพยาบาลของรัฐขนาดกลางที่มีจำนวนเตียงรับผู้ป่วยมากกว่าหรือเท่ากับ 90 เตียง และน้อยกว่า 250 เตียง

กลุ่มที่ 5 หมายถึง โรงพยาบาลของรัฐขนาดเล็กที่มีจำนวนเตียงรับผู้ป่วยน้อยกว่า 90 เตียง

กลุ่มที่ 6 หมายถึง สถานบริการด้านสุขภาพของรัฐที่ไม่มีเตียงรับผู้ป่วย เช่น ศูนย์บริการสาธารณสุข สถานีอนามัย เป็นต้น

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของเครื่องมือ อุปกรณ์ด้านสารสนเทศที่มีการใช้งานในสถานบริการ
ด้านสุขภาพระดับต่าง ๆ

อุปกรณ์ด้านสารสนเทศ ที่มีใช้ในหน่วยงาน	จำนวน(ร้อยละ)					
	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 4	กลุ่มที่ 5	กลุ่มที่ 6
	(n=57)	(n=31)	(n=106)	(n=45)	(n=58)	(n=67)
เครื่องคอมพิวเตอร์	55(96.5)	30(96.8)	106(100.0)	44(97.8)	57(98.3)	66(98.5)
เครื่องพิมพ์เอกสาร	30(52.6)	20(64.5)	74(69.8)	18(40.0)	32(55.2)	47(70.1)
อุปกรณ์เชื่อมต่อเครือข่าย อินเทอร์เน็ต	27(47.4)	14(45.2)	84(79.2)	16(35.6)	38(65.5)	60(89.6)
อุปกรณ์เครือข่ายภายใน องค์การ เช่น ระบบ เครือข่ายเฉพาะที่ (LAN)	22(38.6)	18(58.1)	76(71.7)	15(33.3)	44(75.9)	47(70.1)
เครื่องสแกนเนอร์ (Scanner)	1(1.8)	-	2(1.9)	-	-	-
เครื่องโทรสาร (Fax)	-	-	-	-	1(1.7)	-
เครื่องถ่ายเอกสาร	-	-	-	-	-	2(3.0)
ไม่ระบุ	1(1.8)	-	-	1(2.2)	-	-

จากตารางที่ 8 พบว่าพยาบาลวิชาชีพมีเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ อุปกรณ์ด้าน
สารสนเทศที่ใช้ในหน่วยงานในระดับมากที่สุดทุกระดับสถานบริการสุขภาพ ทุกกลุ่มมีเครื่อง
คอมพิวเตอร์ใช้ในหน่วยงานตนเองใกล้เคียงกันอยู่ในช่วงร้อยละ 96.5 – 100 ของผู้ตอบ
แบบสอบถาม พยาบาลวิชาชีพเกือบทุกกลุ่มเว้นแต่พยาบาลวิชาชีพกลุ่มที่ 4 มีเครื่องพิมพ์เอกสาร
เป็นอุปกรณ์ด้านสารสนเทศใช้ในหน่วยงานตนเองมากกว่าร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบ สอบถาม
พยาบาลวิชาชีพในสถานบริการด้านสุขภาพกลุ่มที่ 3 กลุ่มที่ 5 และกลุ่มที่ 6 มีอุปกรณ์เชื่อมต่อ
เครือข่ายอินเทอร์เน็ตใช้ในหน่วยงานตนเองมากกว่าร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถาม พยาบาล
วิชาชีพในสถานบริการด้านสุขภาพกลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่ 5 และกลุ่มที่ 6 มีอุปกรณ์ระบบ
เครือข่ายภายในองค์การเป็นเครื่องมือ อุปกรณ์ด้านสารสนเทศสำหรับใช้งานในหน่วยงานตนเอง
มากกว่าร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาสมรรถนะด้านสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในสถานบริการสุขภาพในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการศึกษาสมรรถนะด้านสารสนเทศที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในสถานบริการสุขภาพ โดยนำเสนอผลการศึกษาความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพในภาพรวมของจำเป็นของสมรรถนะเรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยรวมจากสูงสุดถึงต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามรายด้านต่าง ๆ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านจริยธรรมที่เกี่ยวกับสารสนเทศของวิชาชีพพยาบาล ผลการศึกษานำเสนอในตารางที่ 9 ดังนี้

ตารางที่ 9 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะด้านสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในสถานบริการด้านสุขภาพใน เขตกรุงเทพมหานคร (n = 364)

รายการสมรรถนะด้านสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ของพยาบาลวิชาชีพ	$\bar{X}$ (SD)
ด้านความรู้	
1. ประโยชน์ของการใช้ ข้อมูลและสารสนเทศใน การปฏิบัติงาน	3.52(0.58)
2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	3.51(0.58)
3. ความรู้เกี่ยวกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในองค์การ	3.41(0.65)
4. ข้อมูลสารสนเทศทางด้านสุขภาพที่สำคัญต่อองค์การ	3.37(0.67)
5. ผลกระทบของการบันทึกข้อมูลไม่ครบถ้วน คลาดเคลื่อนจากความจริง	3.34(0.70)
6. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศ	3.30(0.65)
7. การประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน พยาบาล	3.27(0.67)
8. ความหมายและการใช้ระบบกำหนดรหัสการวินิจฉัยโรค (ICD-10)	3.21(0.78)
9. ความรู้เกี่ยวกับฐานข้อมูล	3.21(0.67)
10. ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์เบื้องต้น	3.20(0.73)
11. ความหมายและองค์ ประกอบของข้อมูลจำเป็นที่สุดซึ่งใช้ในการพยาบาล ที่เรียกว่าชุดข้อมูลจำเป็นทาง การพยาบาล (Nursing Minimum Data Set)	3.18(0.72)
12. ความหมายและประโยชน์ของระบบสารสนเทศของโรงพยาบาล	3.14(0.68)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการสมรรถนะด้านสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ของพยาบาลวิชาชีพ		$\bar{X}$ (SD)
ด้านความรู้ (ต่อ)		
13. ความสำคัญและการใช้ภาษาทางการพยาบาลที่บอกปัญหา กิจกรรมและ ผลลัพธ์ทางการพยาบาล		3.14(0.75)
14. เทคโนโลยีสารสนเทศและประเภทของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ใน องค์การด้านสุขภาพ		3.14(0.70)
15. การใช้งานอุปกรณ์ประกอบการทำงานด้านสารสนเทศ		3.11(0.72)
16. ความหมายของคำศัพท์ที่ใช้ในงานระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต		3.07(0.75)
17. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบเครือข่าย		3.04(0.73)
18. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสาร		3.00(0.71)
ด้านทักษะ		
1. ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อพิมพ์เอกสาร รายงานต่าง ๆ		3.38(0.69)
2. ใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้นได้		3.36(0.70)
3. คัดเลือกข้อมูลและสารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อการใช้งานที่เฉพาะเจาะจงได้		3.33(0.71)
4. เลือกใช้ฐานข้อมูลที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของวิชาชีพพยาบาล		3.33(0.70)
5. บันทึกข้อมูลและทำรายงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการพยาบาลและสถิติ ผู้ป่วย		3.32(0.66)
6. ใช้ข้อมูลหรือสารสนเทศในการพัฒนาการปฏิบัติงานหรือการพัฒนาคุณภาพ บริการพยาบาล		3.29(0.68)
7. สืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติ การพยาบาล		3.29(0.72)
8. บันทึกข้อมูลทางการพยาบาลได้ตามหลักการบันทึกข้อมูลของวิชาชีพ พยาบาล		3.28(0.72)
9. ใช้คอมพิวเตอร์ในงานด้านวิชาการ		3.27(0.72)
10. บันทึกข้อมูลได้ตามลักษณะการบันทึกข้อมูลทางการพยาบาล		3.23(0.70)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการสมรรถนะด้านสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ของพยาบาลวิชาชีพ		$\bar{X}$ (SD)
ด้านทักษะ (ต่อ)		
11. นำข้อมูล สารสนเทศและความรู้ต่าง ๆ มาใช้ในการสอนหรือนิเทศ พยาบาลวิชาชีพ ผู้ป่วยและญาติ		3.22(0.68)
12. ศึกษาหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพพยาบาลจากระบบเครือข่าย คอมพิวเตอร์ (e-learning) หรือจากอินเทอร์เน็ตด้วยตนเอง		3.22(0.76)
13. ประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ในงานวิจัย		3.21(0.76)
14. ใช้อุปกรณ์ต่อพ่วงที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศได้		3.21(0.77)
15. ใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการการดูแลผู้ป่วยได้		3.19(0.73)
16. เชื่อมต่อระบบคอมพิวเตอร์เข้ากับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและ อินเทอร์เน็ตได้		3.18(0.79)
17. สื่อสารข้อมูล สารสนเทศและนำเสนอความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่าง เหมาะสม		3.17(0.71)
18. นำข้อมูลและสารสนเทศใช้ในการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การรักษา พยาบาล		3.16(0.68)
19. ใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการดูแลผู้ป่วย		3.16(0.76)
20. จัดระเบียบข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ที่ได้จากการสืบค้นเป็นหมวดหมู่ ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม		3.15(0.74)
21. ประมวลผลข้อมูลโดยวิธีต่าง ๆ ได้		3.15(0.76)
22. บันทึกข้อมูล สารสนเทศและความรู้ที่ได้จากการสืบค้น		3.14(0.74)
23. สอนการใช้สารสนเทศแก่ผู้ร่วมงาน และผู้ปฏิบัติงานใหม่		3.12(0.76)
24. สังเคราะห์ความรู้จากแหล่งข้อมูลและสารสนเทศ ต่าง ๆ ได้		3.12(0.73)
25. ประเมินความผิดปกติของข้อมูลที่เก็บและใช้ในหน่วยงาน		3.12(0.76)
26. ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อคำนวณข้อมูลตัวเลข สร้างสูตรและคำนวณ ค่าสถิติต่าง ๆ		3.11(0.82)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการสมรรถนะด้านสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ของพยาบาลวิชาชีพ		$\bar{X}$ (SD)
ด้านทักษะ (ต่อ)		
27. ประเมินความน่าเชื่อถือของบทความ วารสาร หรือรายงานที่ได้จากการสืบค้น		3.09(0.76)
28. ใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อผลิตประชาสัมพันธ์งานของผู้ป่วย แผนกหรือฝ่ายการพยาบาล		3.09(0.74)
29. ใช้ข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่องานด้านธุรกิจขององค์การพยาบาล		3.09(0.77)
30. บำรุงรักษาอุปกรณ์ด้านสารสนเทศอย่างง่าย หรือประสานงานให้มีการบำรุงรักษาตามระยะ เวลาที่กำหนด		3.08(0.74)
31. บันทึกข้อมูลทางการพยาบาลตามกระบวนการพยาบาลหรือระบบจำแนกทางการพยาบาล		3.06(0.78)
32. รักษาความปลอดภัยของข้อมูลได้		3.05(0.87)
33. ประเมินสภาพและความพร้อมในการรับความรู้ ข่าวสารต่าง ๆ ของผู้ป่วย และสามารถให้ข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับผู้ป่วย		3.04(0.74)
34. ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และสื่อความรู้ต่าง ๆ		3.04(0.79)
35. ใช้โปรแกรมระบบ (Operation System) ได้		3.04(0.76)
36. เผยแพร่มาตรฐานการพยาบาลต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นผ่านระบบสารสนเทศให้หน่วยงานต่าง ๆ ทราบเพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานขององค์การ		3.03(0.78)
37. ใช้งานเครื่องมือด้านการแพทย์อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถวัดและแสดงข้อมูลผู้ป่วย และแก้ไขปัญหาเบื้องต้นจากการใช้งานได้		3.00(0.77)
38. แก้ไขปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ประกอบการใช้งานอย่างง่ายได้		2.97(0.80)
39. ใช้โปรแกรมพิเศษเพื่ออ่านข้อมูล บทความ วารสาร รายงานต่าง ๆ เช่น โปรแกรม Acrobat Reader เป็นต้น		2.95(0.82)
40. วางแผนและออกแบบ ระบบสารสนเทศที่จำเป็นในการพัฒนาการทำงานในหน่วยงานตนเอง		2.91(0.79)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการสมรรถนะด้านสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ของพยาบาลวิชาชีพ		$\bar{x}$ (SD)
ด้านจริยธรรม		
1. ใช้ถ้อยคำที่สุภาพและให้เกียรติผู้ร่วมงานที่ติดต่อกันในระบบเครือข่าย แม้จะไม่ใช่รู้จักกันมาก่อน		3.55(0.64)
2. ไม่ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น		3.50(0.69)
3. มีวิจารณญาณในการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการ เผยแพร่หรือปกปิด ข้อมูลโดยคำนึงถึงความเสี่ยงต่อผู้อื่น		3.45(0.63)
4. บันทึกและสื่อสารข้อมูลตามความจริง ไม่เปลี่ยนแปลงหรือเสริมแต่งข้อมูล		3.43(0.67)
5. ปฏิบัติตามกฎหมายและมาตรฐานจริยธรรมในการใช้สารสนเทศทางสุขภาพ		3.42(0.65)
6. ปฏิบัติตามระเบียบ/ แนวปฏิบัติการป้องกันหรือเทคโนโลยีป้องกันความ เป็นส่วนตัว และความลับของผู้ป่วย		3.42(0.67)
7. ตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นส่วนตัวและการปกปิดความลับของ ผู้ป่วยในระบบสารสนเทศในองค์การ		3.40(0.69)
8. ตัดสินใจปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้ข้อมูลที่มี ไม่ใช่ความรู้สึกของตนเอง		3.40(0.68)
9. ตระหนักถึงการพยาบาลที่เน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางมากกว่าการทำหน้าที่ เพื่อตอบสนองงานในระบบสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์		3.39(0.78)
10. ร่วมปลูกฝังค่านิยมการปกปิดความลับของผู้ป่วยในระบบสารสนเทศของ องค์การและชักจูงผู้ร่วมงานให้ร่วมปฏิบัติ		3.39(0.67)
11. การนำความรู้จากเอกสารทางวิชาการมาใช้ ควรอ้างอิงผู้แต่งหรือเจ้าของ บทความวิชาการนั้น ๆ		3.36(0.69)
12. มีการกำหนดเจตนาหรือเป้าหมายของการใช้ข้อมูลไว้ตั้งแต่ก่อนเก็บข้อมูล ตามการยินยอมของผู้ให้ข้อมูล และใช้ข้อมูลนั้นภายใต้จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้		3.35(0.68)
13. ไม่นำข้อมูล หรือความรู้ที่ขาดแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือมาใช้		3.34(0.72)
14. ไม่คัดลอกบทความของผู้อื่นมาใช้โดยตรง ควรสรุปและสังเคราะห์ขึ้นเป็น ความรู้ของตนเอง		3.31(0.75)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการสมรรถนะด้านสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ของพยาบาลวิชาชีพ		$\bar{X}(SD)$
ด้านจริยธรรม (ต่อ)		
15. มีความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผย ข้อมูลผู้ป่วยจากระบบสารสนเทศ		3.26(0.72)
16. ติดตามข่าวสารและการพัฒนาด้านสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ และประเด็นปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศใน การบริการสุขภาพอยู่เสมอ		3.24(0.70)

จากตารางที่ 9 พบว่าพยาบาลวิชาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศในภาพรวมอยู่ในระดับสูงถึงสูงมากทุกรายการ รายการสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับสูงมาก 4 รายการ อยู่ในระดับสูง 70 รายการ ไม่มีรายการสมรรถนะใดมีความจำเป็นในระดับต่ำ ต่ำที่สุดหรือไม่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าพยาบาลวิชาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศ ดังนี้

ด้านความรู้ทางสารสนเทศ ในภาพรวมพยาบาลวิชาชีพมีความเห็นว่ารายการสมรรถนะด้านสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงถึงสูงมาก อยู่ในระดับสูงมาก 2 รายการ อยู่ในระดับสูง 16 รายการ ไม่มีรายการใดอยู่ในระดับต่ำหรือต่ำที่สุด โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย 3.00 ถึง 3.52 รายการสมรรถนะด้านสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานที่มีความจำเป็นสูงสุด 5 อันดับแรก อยู่ในระดับสูงมาก 2 รายการ ระดับสูง 3 รายการ มีดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการใช้ข้อมูล และสารสนเทศในการปฏิบัติงาน คะแนนเฉลี่ย 3.52
2. ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คะแนนเฉลี่ย 3.51
3. ความรู้เกี่ยวกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในองค์กร คะแนนเฉลี่ย 3.41
4. ข้อมูลสารสนเทศทางด้านสุขภาพที่สำคัญ คะแนนเฉลี่ย 3.37

5. ผลกระทบของการบันทึกข้อมูลไม่ครบถ้วน คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง คะแนนเฉลี่ย 3.34

ด้านทักษะทางสารสนเทศ พยาบาลวิชาชีพมีความเห็นว่ารายการสมรรถนะด้านสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในภาพรวมทั้ง 40 รายการอยู่ในระดับสูงทั้งหมด ไม่มีรายการใดอยู่ในระดับต่ำหรือต่ำที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.91 ถึง 3.38 รายการสมรรถนะด้านสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานที่มีความจำเป็นสูงสุด 5 อันดับแรก มีดังนี้

1. การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อพิมพ์เอกสาร รายงานต่าง ๆ คะแนนเฉลี่ย 3.38
2. ใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้นได้ คะแนนเฉลี่ย 3.36
3. คัดเลือกข้อมูลและสารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ คะแนนเฉลี่ย 3.33 และทักษะการเลือกใช้ฐานข้อมูลที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของวิชาชีพพยาบาล คะแนนเฉลี่ย 3.33
4. บันทึกข้อมูล สถิติผู้ป่วยและทำรายงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการพยาบาล คะแนนเฉลี่ย 3.32
5. ใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการพัฒนาการปฏิบัติงานหรือพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาล คะแนนเฉลี่ย 3.29

ด้านจริยธรรมทางด้านสารสนเทศ พยาบาลวิชาชีพมีความเห็นว่ารายการสมรรถนะด้านสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับสูงถึงสูงมาก อยู่ในระดับสูงมาก 2 รายการ และอยู่ในระดับสูง 14 รายการ ไม่มีรายการใดอยู่ในระดับต่ำหรือต่ำที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 3.24 ถึง 3.55 รายการสมรรถนะด้านสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานที่มีความจำเป็นสูงสุด 5 อันดับแรก อยู่ในระดับสูงมาก 2 รายการ ระดับสูง 3 รายการ มีดังนี้

1. ใช้ถ้อยคำที่สุภาพและให้เกียรติผู้ร่วมงานที่ติดต่อกันในระบบเครือข่าย แม้จะไม่รู้จักกันมาก่อน คะแนนเฉลี่ย 3.55
2. ไม่ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น คะแนนเฉลี่ย 3.50
3. มีวิจารณญาณในการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการเผยแพร่หรือปกปิดข้อมูล โดยคำนึงถึงความเสี่ยงภัยต่อผู้อื่น คะแนนเฉลี่ย 3.45
4. บันทึกและสื่อสารข้อมูลตามความจริง ไม่เปลี่ยนแปลงหรือเสริมแต่งข้อมูล คะแนนเฉลี่ย 3.43

5. ปฏิบัติตามกฎหมายและมาตรฐานจริยธรรมในการใช้สารสนเทศทางสุขภาพ และปฏิบัติตามระเบียบ/ แนวปฏิบัติการป้องกันหรือเทคโนโลยีป้องกันความเป็นส่วนตัว และความลับของผู้ป่วย ระดับความจำเป็นของสมรรถนะทั้ง 2 รายการมีคะแนนเฉลี่ย 3.42

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มผู้บริหารพยาบาล และกลุ่มพยาบาลผู้ปฏิบัติการ (ดังรายละเอียดในภาคผนวก) พบว่าในภาพรวมรายการสมรรถนะที่กลุ่มผู้บริหารพยาบาลส่วนใหญ่เห็นว่าจำเป็นต่อการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศอยู่ในระดับสูงมาก 3 รายการ อยู่ในระดับสูง 71 รายการ รายการสมรรถนะในภาพรวมที่กลุ่มพยาบาลผู้ปฏิบัติการส่วนใหญ่เห็นว่าจำเป็นต่อการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศอยู่ในระดับสูงมาก 2 รายการ อยู่ในระดับสูง 72 รายการ ไม่มีรายการสมรรถนะใดที่กลุ่มผู้บริหารพยาบาลส่วนใหญ่ และกลุ่มพยาบาลผู้ปฏิบัติการส่วนใหญ่เห็นว่ามีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำ ต่ำที่สุดหรือไม่มี ความจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มผู้บริหารพยาบาล และกลุ่มพยาบาลผู้ปฏิบัติการในสมรรถนะแต่ละด้าน พบว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารพยาบาล และกลุ่มพยาบาลผู้ปฏิบัติการเกี่ยวกับสมรรถนะด้านความรู้ทางสารสนเทศ ผู้บริหารพยาบาลส่วนใหญ่เห็นว่าสมรรถนะด้านความรู้ทางสารสนเทศมีความจำเป็นอยู่ในระดับสูงมาก 1 รายการ อยู่ในระดับสูง 17 รายการ และพยาบาลผู้ปฏิบัติการส่วนใหญ่เห็นว่าสมรรถนะด้านความรู้ทางสารสนเทศมีความจำเป็นอยู่ในระดับสูงมาก 1 รายการ อยู่ในระดับสูง 17 รายการเช่นกัน ไม่มีรายการใดอยู่ในระดับต่ำหรือต่ำที่สุด รายการสมรรถนะด้านความรู้ทางสารสนเทศ ทั้งกลุ่มผู้บริหารพยาบาล และกลุ่มพยาบาลผู้ปฏิบัติการส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันไปในทิศทางเดียวกัน โดยกลุ่มผู้บริหารสถานบริการสุขภาพกลุ่มที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสมรรถนะด้านความรู้ทางสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพต่ำกว่ากลุ่มอื่น และผู้บริหารพยาบาลกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 3 ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานบริการด้านสุขภาพที่มีขนาดใหญ่ มีความเห็นว่ารายการสมรรถนะที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานพยาบาลอยู่ในระดับต่ำ หรืออยู่ในระดับสูง แต่ค่อนข้างต่ำ แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่นและในภาพรวม ที่เห็นว่ามีมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานในระดับสูง รายการสมรรถนะดังกล่าวและค่าเฉลี่ยของผู้บริหารพยาบาลกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 3 มีดังนี้ 1) ความรู้เกี่ยวกับฐานข้อมูล (คะแนนเฉลี่ย 2.67 และ 2.62) 2) ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์เบื้องต้น (คะแนนเฉลี่ย 2.33 และ 2.57) 3) ความหมายและองค์ประกอบของข้อมูล จำเป็นที่สุดซึ่งใช้ในการพยาบาล (NMDS) (คะแนนเฉลี่ย 2.33 และ 2.71) 4) ความหมายของคำศัพท์ที่ใช้ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (คะแนนเฉลี่ย 2.33 และ 2.43) 5) ความรู้เบื้องต้น

เกี่ยวกับระบบเครือข่าย (คะแนนเฉลี่ย 2.67 และ 2.29) และ 6) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสาร (คะแนนเฉลี่ย 2.33 และ 2.38)

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะด้านทักษะทางสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานพยาบาลของกลุ่มผู้บริหารพยาบาล กลุ่มพยาบาลผู้ปฏิบัติการ และในภาพรวมพบว่ามีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน โดยส่วนใหญ่เห็นว่ารายการสมรรถนะด้านทักษะทางสารสนเทศมีความจำเป็นในระดับสูงทั้งหมด ไม่มีรายการใดอยู่ในระดับต่ำหรือต่ำที่สุด และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารพยาบาล และพยาบาลผู้ปฏิบัติการเกี่ยวกับสมรรถนะด้านจริยธรรมทางด้านสารสนเทศ พบว่าส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันหรือใกล้เคียงกันทั้งหมด โดยกลุ่มผู้บริหารพยาบาลส่วนใหญ่เห็นว่ามีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงมาก 2 รายการ อยู่ในระดับสูง 14 รายการ และกลุ่มพยาบาลผู้ปฏิบัติการเห็นว่ามีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงมาก 1 รายการ อยู่ในระดับสูง 15 รายการ ไม่มีรายการใดอยู่ในระดับต่ำหรือต่ำที่สุด